

RAAP-RAPPORT 400

Bedrijventerrein Lagedijk-Noordwest

Gemeente Schagen

Een archeologische inventarisatie en kartering

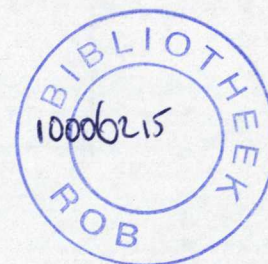

RAAP-RAPPORT 400

Bedrijventerrein Lagedijk-Noordwest

Gemeente Schagen

Een archeologische inventarisatie en kartering

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Schagen

Project: Bedrijventerrein Lagedijk-Noordwest

Titel: Bedrijventerrein Lagedijk-Noordwest, gemeente Schagen; een archeologische inventarisatie en kartering

Status: eindversie

Datum: oktober 1998

Auteur: drs. C.M. Soonius

Bestandsnaam: L:\QXPress\LAGE\ra400-LA.qxd

Projectcode: LAGE

Projectleider: drs. C.M. Soonius

Projectmedewerker: drs. H. Abechri

Autorisatie:

drs. H.C.J. Visscher

ISSN: 0925-6229

RAAP Archeologisch Adviesbureau

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau, 1998

Archeologisch adviesbureau RAAP aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoud

4	1 Inleiding
	1.1 Algemeen
	1.2 Onderzoeksopzet
	1.3 Leeswijzer
6	2 Methoden
	2.1 Bureauonderzoek
	2.2 Veldwerk
8	3 Resultaten van het onderzoek
	3.1 Bureauonderzoek
	3.2 Veldwerk
16	4 Conclusies en aanbeveling
17	Literatuur
17	Gebruikte afkortingen
18	Verklarende woordenlijst
18	Overzicht van figuren

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Schagen heeft archeologisch adviesbureau RAAP opdracht gegeven een archeologisch onderzoek uit te voeren ten behoeve van de ontwikkeling van het bedrijventerrein Lagedijk-Noordwest. Het te onderzoeken terrein ligt ten westen van Schagen en wordt begrensd door de Westfriese Dijk, de Lagedijkerweg, het industrieterrein Lagedijk en het kanaal Stolpen-Schagen (figuur 1). Het plangebied is ca. 15,5 ha groot en hoofdzakelijk in gebruik als grasland. In het plangebied liggen twee bij de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geregistreerde archeologische terreinen (zie § 3.2).

Doel van het onderzoek is zekerheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van nog onbekende archeologische vindplaatsen en het aangeven van de waarde daarvan. Het hier gepresenteerde rapport heeft betrekking op het opsporen van nog onbekende archeologische vindplaatsen: de kartering. Na afloop van de kartering kan besloten worden of op de twee reeds bekende vindplaatsen ook nog een waarderend onderzoek nodig is. Tijdens een vervolgonderzoek kunnen archeologische vindplaatsen gewaardeerd worden.

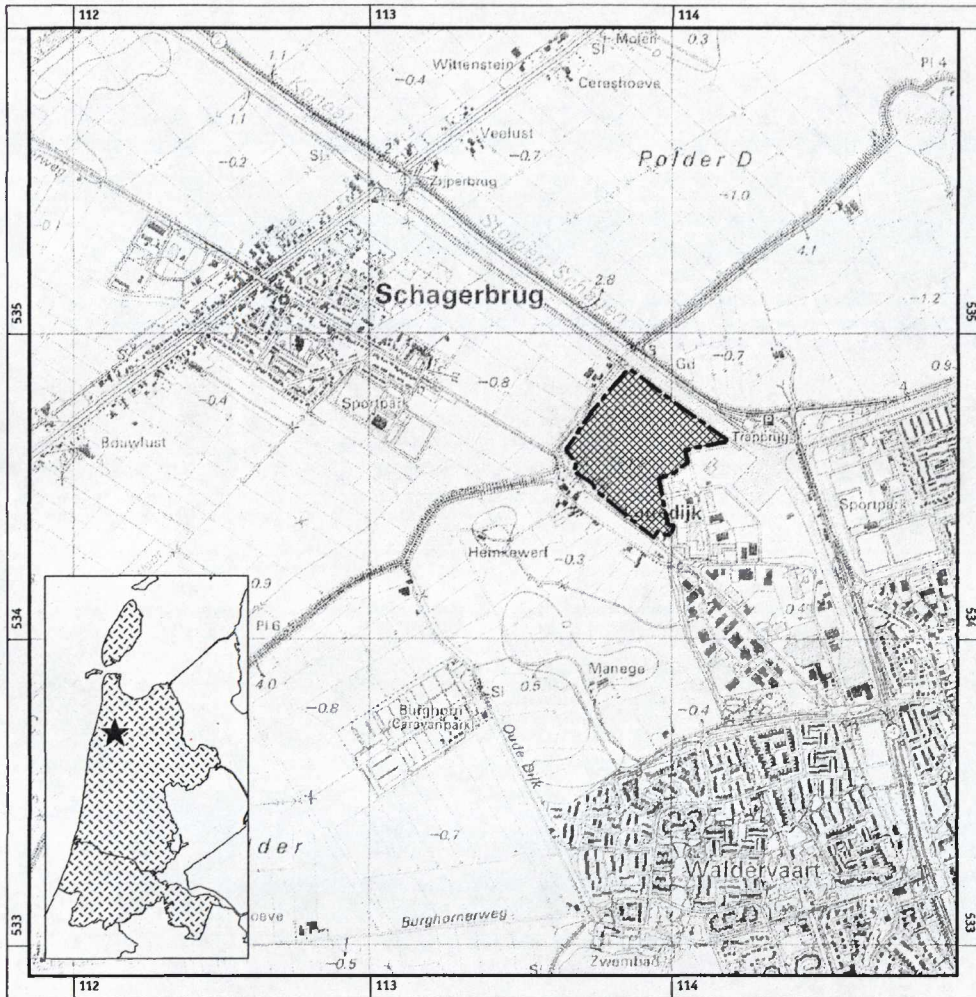
1.2 Onderzoeksopzet

De onderzoeksopzet is beschreven in het onderzoeksvoorstel en bestaat uit de volgende onderdelen:

- bureauonderzoek, waarbij voorafgaand aan het veldwerk zoveel mogelijk archeologische, geologische en historische gegevens met betrekking tot het onderzoeksgebied worden verzameld en verwerkt;
- veldwerk, bestaande uit een combinatie van oppervlaktekartering en karterend booronderzoek. Het karterend booronderzoek vormt hierbij de belangrijkste karteringsmethode, gezien het grondgebruik en de diepte waarop archeologische sporen verwacht worden;
- rapportage.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de verschillende tijdens het onderzoek gebruikte methoden. De resultaten worden in hoofdstuk 3 behandeld. De conclusies en aanbevelingen staan weergegeven in hoofdstuk 4.

Figuur 1: De ligging van het plangebied (gearceerd); inzet: ligging in Nederland (ster).

2 Methodes

2.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan archeologisch veldonderzoek wordt in de regel bureauonderzoek of vooronderzoek uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek worden diverse gegevens uit het onderzoeksgebied geïnventariseerd en bestudeerd. Het verschaft inzicht in de landschappelijke en archeologische kenmerken van een gebied. Dit inzicht vormt een belangrijke richtlijn voor de planning en uitvoering van het veldwerk. Op basis hiervan kunnen uitspraken worden gedaan over de genese van het landschap, de bodemopbouw en de ligging en stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische vindplaatsen kunnen zijn ingebed. Ook topografische en historische kaarten zijn vaak een belangrijke bron van informatie met betrekking tot het gebruik van het landschap in historische tijd. In combinatie geeft het kaartmateriaal aanvullende informatie over verstoringen van de bodem in het gebied. Voor het plangebied Lagedijk-Noordwest zijn hiervoor de volgende werkzaamheden verricht:

- bestudering van de Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 14 West, Medemblik (Rosing, 1995);
- bestudering van de Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 14, Medemblik (Kleinsman, 1981).
- inventarisatie van geregistreerde archeologische gegevens in het Centraal Archeologisch Archief (CAA), het Centraal Monumenten Archief (CMA) en het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort;
- inwinnen van informatie bij amateur-archeologen;
- bestudering van literatuur met betrekking tot het plangebied (zie literatuurlijst achterin het rapport);
- bestudering van de Hoogtekaart van Nederland, Blad 14 D noord, Schagen, schaal 1:10.000 (1972).

Daarnaast werd het volgende historisch kaartmateriaal bestudeerd:

- Kaartboek Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland 1745;
- Grote Historische Provincie Atlas, 1:25.000, Noord-Holland 1849-1859 (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992);
- Gemeente Atlas van de provincie Noord-Holland, 1869 (J. Kuyper): Gemeente Schagen;
- Historische Atlas Noord-Holland, Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000, blad nr. 211, Oude Sluis (Robas Producties, 1990).

2.2 Veldwerk

Het veldwerk bestond uit een oppervlaktekartering en een karterend booronderzoek.

Oppervlaktekartering

Een oppervlaktekartering is een adequate en snelle methode van archeologisch veldonderzoek. Met behulp van een oppervlaktekartering worden archeologische vindplaatsen opgespoord en geregistreerd aan de hand van archeologische vondsten en grondsporen aan het oppervlak. Een oppervlaktekartering is zinvol in gebieden waar archeologisch interessante lagen zich dicht onder of aan de oppervlakte bevinden en daarbinnen alleen op plaatsen waar de grond niet begroeid is. Op laatstgenoemde plaatsen is de vondstzichtbaarheid goed. In de praktijk gaat het meestal om braakliggende akkers, kanten van geschoonde sloten in bijv. grasland, molshopen, bodemontsluitingen, etc.

Het doel van de oppervlaktekartering is archeologische oppervlaktevondsten op te sporen en te registreren. Aan de hand hiervan kunnen archeologische vindplaatsen in kaart worden gebracht. Op deze wijze wordt in relatief korte tijd globaal inzicht gekregen in de verspreiding en aard van archeologische vindplaatsen en daarmee in de bewoningsgeschiedenis van een gebied.

Karterend booronderzoek

Karterend booronderzoek is noodzakelijk voor het onderzoek van gebieden waar archeologische vindplaatsen door sedimenten worden afgedekt. In deze gevallen is de kans klein dat vondsten, bijv. door de werking van landbouwmachines, aan de oppervlakte terecht komen. Karterend booronderzoek is in deze gevallen vaak de enige methode om vindplaatsen op enige diepte onder het maaiveld te kunnen lokaliseren. Ook in grasland kunnen boringen hun diensten bewijzen. Grasland kenmerkt zich in vergelijking met akkerland door een slechte vondstzichtbaarheid aan de oppervlakte. Met behulp van boringen kan de bodem hier op het voorkomen van archeologisch materiaal worden gecontroleerd.

Booronderzoek maakt het verder mogelijk de diepteligging, de dikte en de stratigrafische positie van de archeologische laag of lagen exact te bepalen. Daarnaast is booronderzoek een betrouwbare methode om de mate van antropogene verstoring en/of natuurlijke bodemerosie van het te onderzoeken gebied te kunnen bepalen. In beide gevallen kunnen archeologische sporen geheel of gedeeltelijk verdwenen zijn.

Het karterend booronderzoek is uitgevoerd met behulp van een zgn. Edelmanboor met een diameter van zeven cm. De boringen zijn geplaatst in raaien met een onderlinge afstand van 40 meter. De boringen binnen iedere raai zijn gezet op een onderlinge afstand van 50 meter. De boorpunten binnen een raai verspringen 25 meter ten opzichte van die van de aangrenzende raai, waardoor een systeem bestaand uit nagenoeg gelijkbenige driehoeken ontstaat. Op deze wijze is een grid verkregen waarbij met het geplande aantal boringen de grootste trefkans wordt bereikt.

3 Resultaten van het onderzoek

3.1 Bureauonderzoek

3.1.1 Geologie en bodem

De geologische ontwikkeling van het plangebied wordt gekenmerkt door de invloed van de zee. Na de laatste ijstijd trad een blijvende klimaatsverbetering op, waardoor de zeespiegel kon stijgen. In geologische termen wordt deze periode het Holoceen genoemd. De stijging van de zeespiegel is niet constant: perioden met grote mariene invloed (transgressies) worden afgewisseld door perioden waarin de invloed van de zee gering is (regressies). Een transgressiefase wordt onder andere gekenmerkt door inbraken van de zee in het kustgebied, kustafslag (erosie) en verplaatsing van veel materiaal.

Het plangebied ligt binnen de invloedssfeer van het zeegat van Bergen. Dit zeegat was met name actief tijdens de transgressiefasen in de periode van 3000 tot 1200 voor Chr. (Afzettingen van Calais III, IV en Duinkerke 0). Het zeegat reikte tot diep in West-Friesland en zorgde voor sedimentatie van zand, zavel en klei. Aangezien de verschillende transgressiefasen in de ondergrond van dit deel van Noord-Holland moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn (door het ontbreken van veenlagen tussen de genoemde afzettingen), worden de afzettingen tot het zogenaamde Hauwert Complex gerekend. Na de verlanding van het zeegat van Bergen (ca. 1200 voor Chr.) ontstond door stagnatie van water op uitgebreide schaal veengroei. Rond 500 voor Chr. was geheel West-Friesland met veen bedekt. Door natuurlijke afwatering van het veen waren delen van dit veengebied in de Late IJzertijd (ca. 450 voor Chr - 12 na Chr.) en Romeinse tijd (12-450 na Chr.) bewoonbaar.

Na ca. 300 na Chr. werd het gebied verlaten en ontstond er wederom op grote schaal veengroei. In de loop van de Middeleeuwen (vanaf de 10e eeuw) is het veengebied ontgonnen. Als gevolg van de ontwatering van het veen daalde het maaiveld. In de 12e eeuw was het maaiveld zover gedaald dat het buitenwater een ernstige bedreiging begon te vormen. De huisplaatsen werden vanaf dat moment verhoogd aangelegd. Bovenop het veen bevinden zich Duinkerke III-afzettingen die vermoedelijk tussen 1100 en 1250 na Chr. zijn afgezet. In de loop van de 13e eeuw is een begin gemaakt met de aanleg van de Westfriesse Omringdijk.

Volgens de bodemkaart (Rosing, 1995) bestaat het plangebied uit poldervaaggronden gevormd in lichte klei. Het noordelijke deel bestaat uit kalkrijke

poldervaaggronden, terwijl het zuidelijke deel uit kalkarme poldervaaggronden bestaat. Volgens de bodemkaart (Rosing, 1995) zijn de kalkrijke poldervaaggronden diep verwerkt om veenafraving mogelijk te maken. Of hiervan sprake is geweest in het plangebied, is niet zeker. Mogelijk is een deel van het terrein wel geëgaliseerd.

Tijdens de opgraving van een Romeinse nederzetting in 1978 (zie § 3.1.2) pal ten oosten van het plangebied is in één van de opgravingsleuven een natuurlijk bodemprofiel beschreven en bemonsterd op ¹⁴C (Therkorn, 1988). In dit profiel wordt de ondergrond gevormd door een Calais IVb-afzetting, bestaande uit zandige klei, hier door een veenlaag van een Duinkerke 0-afzetting gescheiden. Zowel de basis als de top van deze ca. 35 cm dikke veenlaag is op ¹⁴C bemonsterd en geeft als datering voor het einde van de Calais IV en vroegste datering voor de Duinkerke 0 respectievelijk 3830 ± 55 BP (Grn-9461) en 3350 ± 55 BP (Grn-9462). De Duinkerke 0-afzetting bestaat eveneens uit zandige klei waarop zich weer een veenlaag heeft ontwikkeld. Deze veenlaag is maar voor een deel als zodanig herkenbaar; vaak is het veen verdwenen en is er alleen een venig kleibandje van enkele centimeters over. Dit niveau vormt het restant van het oude loopvlak uit de Romeinse tijd; de sporen van bewoning uit de Romeinse tijd zijn vanaf dit niveau ingegraven. De grondsporen zijn eveneens met veen gevuld. De venige kleilaag wordt weer afgedekt door een Duinkerke III-kleipakket van circa één meter dikte.

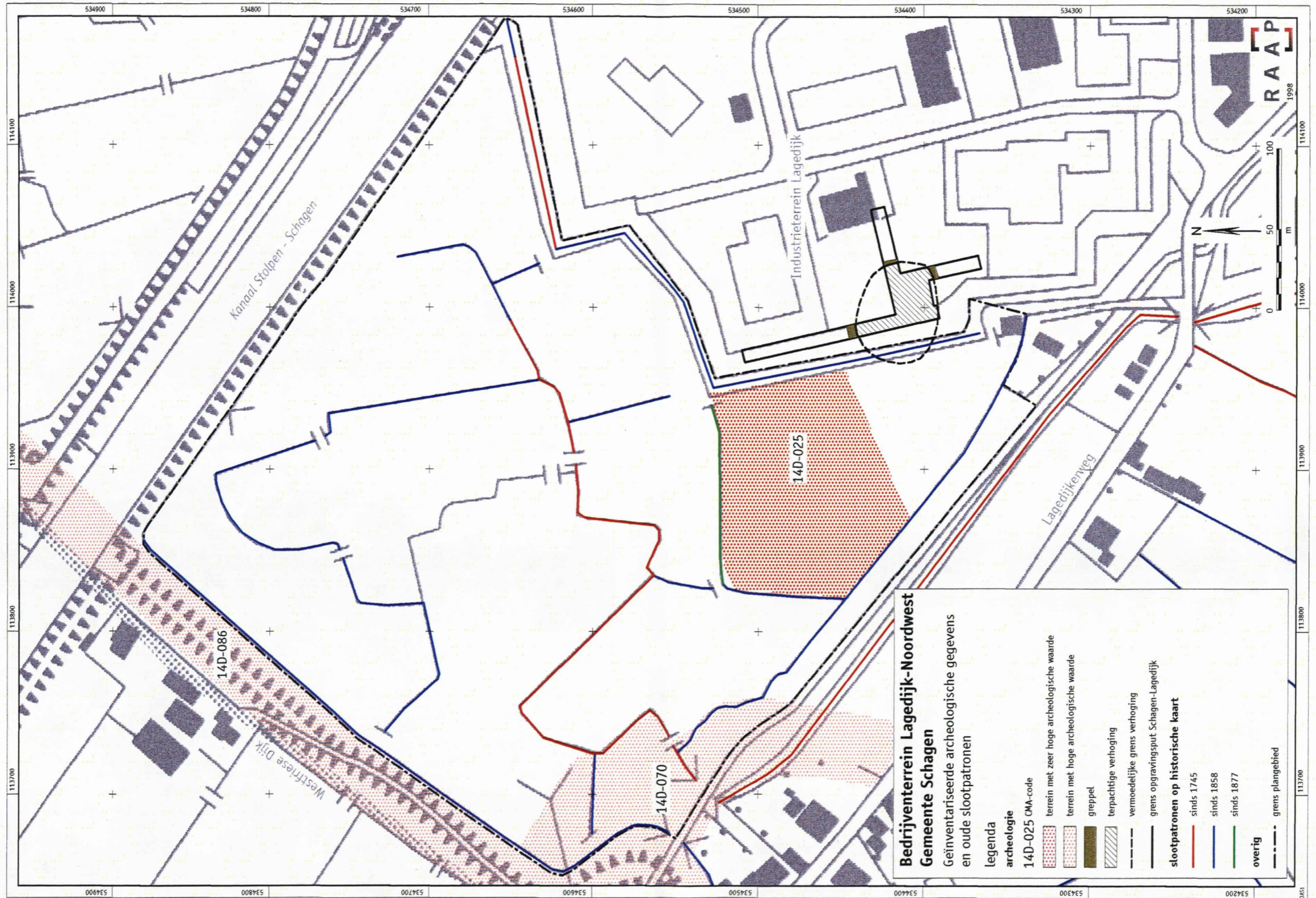
3.1.2 Historisch kaartmateriaal en archeologie

Het plangebied ligt binnen de Westfriese Dijk (of Westfriese Omringdijk) en kan gezien worden als 'oud land'. De afsluiting van het plangebied door de Westfriese Dijk vond plaats rond 1250 na Chr.

De middeleeuwse percelering is nog voor een groot deel intact (figuur 2). Op de kaart van de uitwaterende sluizen uit 1745 staan alleen de belangrijkste sloten aangegeven. Eén van deze sloten is in het plangebied nog bijna geheel aanwezig en behoort mogelijk tot de oudste sloten in het plangebied. Andere sloten gaan zeker terug tot het midden van de vorige eeuw.

Op de hoogtekaart van het plangebied (1972) variëren de NAP-hoogten van 0,1 m +NAP tot 1,2 m -NAP. Het akkerperceel in het zuidoosten ligt in zijn geheel zeker 50 cm hoger en vormt een plateau ten opzichte van de rest van het gebied.

In het CMA/ARCHIS staan binnen het plangebied twee terreinen geregistreerd (figuur 2). Het betreft een terrein van zeer hoge archeologische waarde (CMA-code 14D-025 en ARCHIS-waarnemingsnummer 1775) en een terrein van hoge archeologische waarde (CMA-code 14D-070 en ARCHIS-waarnemingsnummer 10585). Het gaat in beide gevallen om sporen van bewoning uit de Romeinse tijd. De Westfriese Dijk, die de noordwestelijke grens van het plangebied vormt, heeft een hoge archeologische waarde (CMA-code 14D-086 en ARCHIS-waarnemingsnummer 10600).

Figuur 2: Geïnterviewde archeologische gegevens en oude slootpatronen.

Nederzettingen uit de Late IJzertijd en Romeinse tijd op het veen zijn aangetoond tijdens graafwerkzaamheden bij stadsuitbreidingen van Schagen. De dichtstbijzijnde nederzetting bevindt zich direct ten oosten van het plangebied. Hier is in 1978 tijdens een noodonderzoek voorafgaande aan de aanleg van het bedrijventerrein Lagedijk een nederzettingsterrein opgegraven uit de Romeinse tijd (Van der Leeuw, 1979; Diederik, 1980; Therkorn, 1988). Het opgegraven deel ligt ten zuidoosten van het terrein van zeer hoge archeologische waarde (figuur 2). Tijdens de noodopgraving zijn sporen van bewoning aangetroffen uit de Romeinse tijd, op basis van het aardewerk gedateerd rond ca. 200-300 na Chr. De grondsporen bestonden hoofdzakelijk uit greppels en kuilen ingegraven in een veenlaag. De vulling van de oudste greppels en kuilen is venig. Een huisplattegrond is tijdens deze opgraving niet teruggevonden, maar gezien de hoeveelheid en het soort vondstmateriaal (naast aardewerk ook verbrande leem, spinklosjes, weefgewichten en slachtafval) heeft er een huis vlakbij gestaan. Een deel van de opgegraven sporen uit de Romeinse tijd was afgedekt met een opgebrachte laag zandige klei. In deze terpachtige verhoging bevindt zich veel aardewerk uit de Romeinse tijd. In deze verhoging, die omgeven wordt door een greppel (beide staan aangegeven op figuur 2: de verhoging met een stippellijn en gearceerd, de greppel met een groen raster) zijn geen sporen ingegraven. Een exacte datering voor het gebruik van de verhoging is niet te geven; mogelijk is het middeleeuws, maar dan ouder dan de eerste Duinkerke III-afzettingen. Waarvoor deze verhoging is gebruikt, is ook niet zeker, maar mogelijk is het een vluchtheuvel voor het vee.

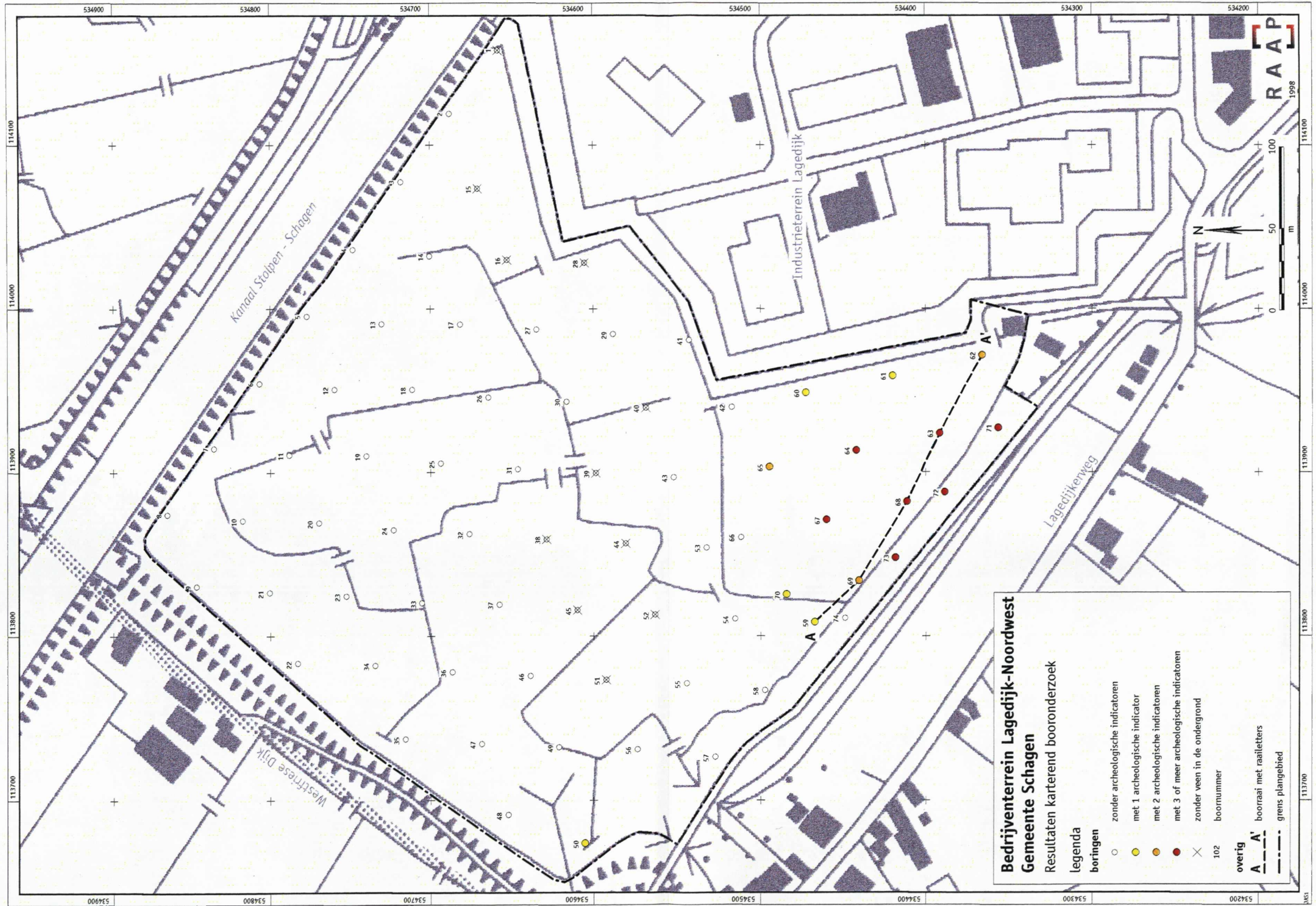
3.2 Veldwerk

Ten tijde van het veldwerk waren de slootkanten van de percelen grasland niet geschoond. Hier konden dus geen oppervlaktewaarnemingen gedaan worden. Het meest zuidwestelijk gelegen perceel was in gebruik als akker. Hier stonden wortelen op. De vondstzichtbaarheid was matig. Langs de slootkant werd wat 18e-19e eeuwse aardewerk aangetroffen. Ter hoogte van boring 70 is één scherfje van een kogelpot gevonden (datering Late Middeleeuwen A).

Tijdens het karterend booronderzoek zijn 74 boringen gezet tot een diepte van circa 2,0 m -Mv (figuur 3). Er zijn ook boringen gezet in de twee CMA-gebieden (in tegenstelling tot hetgeen in de offerte was vastgelegd) met als doel een aaneengesloten bodemprofiel te verkrijgen.

Vrijwel overal komt een veenlaag voor in de ondergrond. Op figuur 3 staat een aantal boringen aangegeven (boringen 1, 15, 28, 38, 39, 40, 44, 45, 51 en 52) waarin geen veen is aangetroffen. Waarschijnlijk heeft hier een Duinkerke III-geul de veenlaag geërodeerd. Deze geul is ook in de percelering te herkennen en volgt in het plangebied de sloot die staat aangegeven op de kaart van de Uitwaterende sluisen uit 1745 (zie figuur 2).

Aangezien er in de lagere delen van het plangebied maar één veenlaag aanwezig is, kan er geen onderscheid tussen de afzettingen van Calais IV en Duinkerke 0 gemaakt worden. De bovenkant van de veenlaag geeft in een groot deel van het plangebied waarschijnlijk de onderkant van de afzettingen van Duinkerke III weer.

Figuur 3: Resultaten karterend booronderzoek.

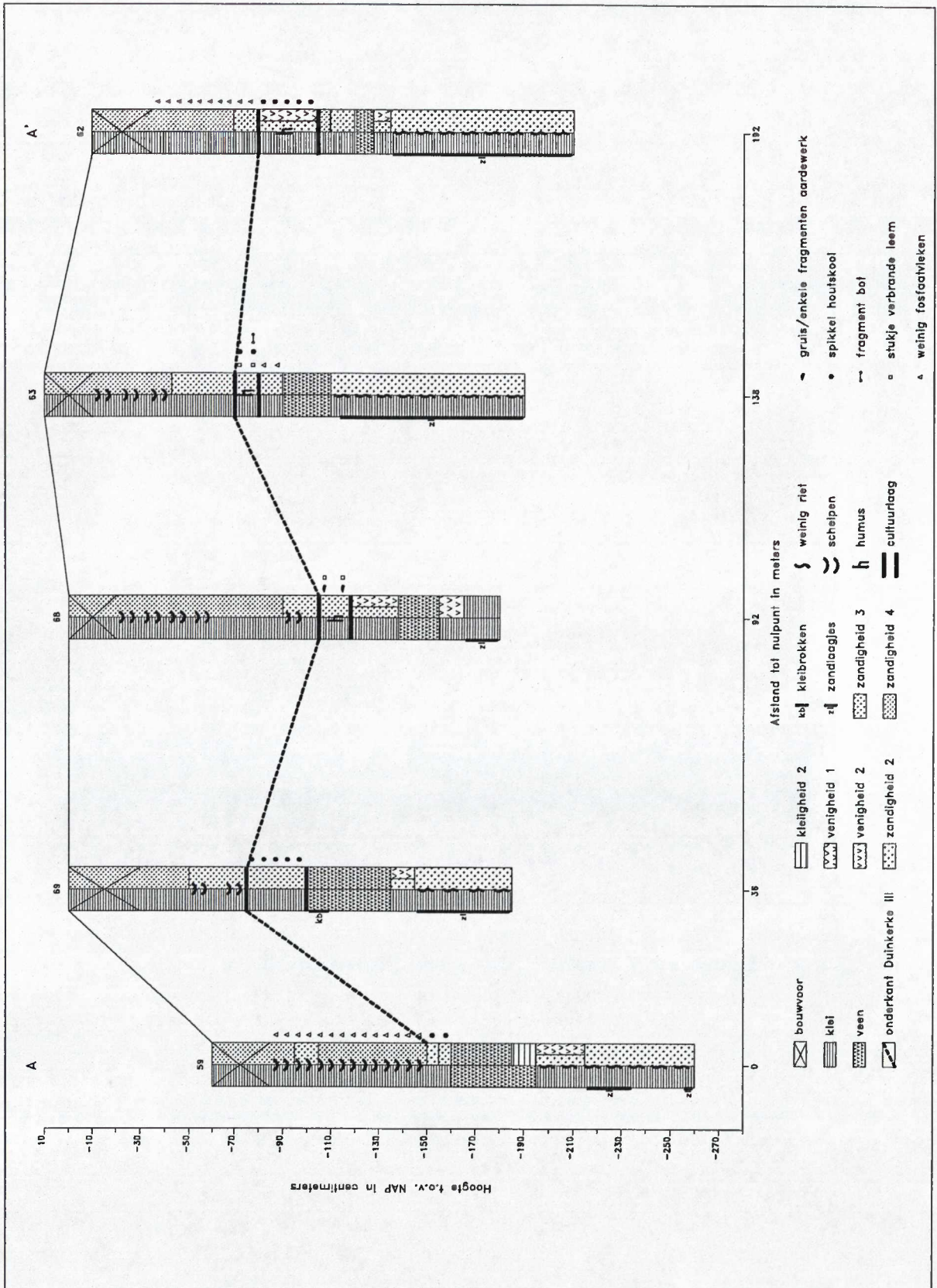
Onder de bouwvoor zijn deze Duinkerke III-afzettingen vaak kalkrijk en is op veel plaatsen fosfaat aangetroffen. De dikte van deze laat-middeleeuwse afzettingen varieert van 45 tot 140 cm. Mogelijk heeft egalisatie in het lagere deel van het plangebied deze verschillen in dikte deels veroorzaakt (Rosing, 1995).

Op het hoger gelegen deel van het plangebied (grotweg het akkerperceel) is een cultuurlaag aangetroffen. Hier is het onderscheid tussen de afzettingen van Calais IV en Duinkerke 0 wel te maken, doordat zich onder de cultuurlaag zandige klei bevindt en daaronder nog een veenlaag.

De cultuurlaag zoals die in het plangebied is onderscheiden, bestaat uit een sterk humeuze, soms venige klei. Insluitsels zoals aardewerkfragmenten, brokjes verbrande leem, houtskool en bot (zgn. archeologische indicatoren) komen in de laag voor. De cultuurlaag is het meest homogeen van opbouw en kleur in de boringen die op figuur 3 in rood zijn ingekleurd. In de in oranje en geel ingekleurde boringen is eerder sprake van een vlekkerige cultuurlaag. De vindplaats ligt op de hoger gelegen akker (zie ook figuur 4). Bij het booronderzoek is niet gebleken dat de bodem in het plangebied diep is verwerkt, hetgeen wel staat aangegeven op de bodemkaart.

Het karterend booronderzoek heeft in twee delen van het plangebied aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats: bij boring 50 en bij de boringen 63, 68 en 72. Aangezien deze vindplaatsen voor een deel liggen binnen al bestaande terreinen van respectievelijk zeer hoge en hoge archeologische waarde, volgt hieronder een beschrijving van beide vindplaatsen, voorafgegaan door een aantal vaste rubrieken (gedeeltelijk gebaseerd op de gegevensstructuur van ARCHIS).

1. **RAAP-objectnummer:** LAGE 01
2. **Coördinaten:** 113.880/534.480; **Kaartblad:** 14D
3. **ARCHIS-waarnemingsnummer(s):** 14957 en 34080; **CAA-nummer:** 14DN-46
4. **Monumentnummer:** 1773; **CMA-code:** 14D-025
5. **Status:** terrein van zeer hoge archeologische waarde
6. **Gemeente:** Schagen; **Toponiem:** Lagedijk
7. **Maaiveld:** akker- en grasland; **NAP-hoogte:** circa 0,0 m +NAP
8. **Complextype:** nederzetting
9. **Periode:** Romeinse tijd
10. **Motivering waardebeoordeling:** het terrein ligt ten westen van de opgraving Schagen-Lagedijk. Geologen hebben het terrein afgeboord; zij konden de bewonings- of cultuurlaag in westelijke richting nog een dertigtal meters vervolgen. De conservering van de laag was goed.
11. **Resultaten karterend booronderzoek:** tijdens het karterend booronderzoek zijn acht boringen gezet op het terrein van zeer hoge archeologische waarde (boringen 42, 60, 64, 65, 66, 67, 69 en 70). In boring 42 zijn geen archeologische indicatoren aangetoond. In de overige boringen zijn telkens één of meer archeologische indicatoren aanwezig (zie figuur 3 en 4). Opvallend is dat ook de boringen ten zuiden van het terrein van zeer hoge archeologische waarde allemaal één of meer archeologische indicatoren bevatten. In de

Figuur 4: Profiel boorraai A-A'.

- boringen 71 en 73 bevonden zich aardewerkscherven in de cultuurlaag, terwijl in boring 63 verbrande leem zat. De boringen 68 en 72 bevatten zowel aardewerkscherven als verbrande leem. Een fragment van een runderkies is aangetroffen in boring 63. De conservering van het bot was redelijk tot goed. In boring 63 was bovendien sprake van fosfaatvlekken in de laag onder de cultuurlaag. Houtskool is in vrijwel alle eerder genoemde boringen aangetroffen. De cultuurlaag bevindt zich op een diepte variërend van 50 tot 100 cm -Mv.
12. **Aanbevelingen:** waarderend booronderzoek om aard, omvang, diepteligging en conserveringstoestand van het terrein zo exact mogelijk vast te kunnen stellen, gecombineerd met hoogtemetingen om de diepteligging t.o.v. NAP vast te stellen.
 13. **Literatuur:** Van der Leeuw, 1979; Diederik, 1981; Therkorn, 1988.
1. **RAAP-objectnummer:** LAGE 02
 2. **Coördinaten:** 113.700/534.540; **Kaartblad:** 14D
 3. **ARCHIS-waarnemingsnummer(s):** 14980 en 14981; **CAA-nummer:** 14DN-67
 4. **Monumentnummer:** 10585; **CMA-code:** 14D-070
 5. **Status:** terrein van hoge archeologische waarde
 6. **Gemeente:** Schagen; **Toponiem:** Lagedijkerweg
 7. **Maaiveld:** grasland; **NAP-hoogte:** circa 0,5 m -NAP
 8. **Complextype:** onbepaald
 9. **Periode:** Romeinse tijd
 10. **Motivering waardebepaling:** op het terrein zijn tijdens de aanleg van een gassleuf aardewerkfragmenten gevonden uit de Romeinse tijd. De fragmenten zijn afkomstig uit de voet van de Westfriese Dijk en net binnen deze dijk.
 11. **Resultaten karterend booronderzoek:** op het terrein zijn drie boringen gezet (boringen 48, 50 en 56). In boring 50 zijn in een lichte zavel houtskoolspikkels aangetroffen op een diepte van 70 cm -Mv. De veenlaag die zich hieronder bevindt is intact.
 12. **Aanbevelingen:** waarderend booronderzoek om aard, omvang, diepteligging en conserveringstoestand beter vast te kunnen stellen.

4 Conclusies en aanbeveling

Op basis van het karterend archeologisch booronderzoek kan worden gesteld dat er zich twee vindplaatsen uit de Romeinse tijd en oude slootpatronen in het plangebied bevinden. In één geval (LAGE01) is er vrijwel zeker sprake van een nederzetting uit de Romeinse tijd, die zich bevindt ter hoogte van het terrein van zeer hoge archeologische waarde (14D-025); de andere vindplaats (LAGE02) is op grond van de vondsten uit de jaren 70 gedateerd in de Romeinse tijd en bevindt zich op het terrein van hoge archeologische waarde (14D-070). De nederzetting LAGE01 strekt zich verder naar het zuiden uit dan aangegeven op de Archeologische Meldings Kaart. In de rest van het plangebied zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen gevonden.

In samenspraak met de Provincie Noord-Holland en de ROB wordt geadviseerd om een waarderend booronderzoek uit te voeren. Dit onderzoek is noodzakelijk om inzicht te verkrijgen in de aard, diepteligging, omvang en conservering van de vindplaatsen. Aangezien de hoogteverschillen binnen het plangebied meer dan één meter bedragen, wordt aanbevolen om tijdens het waarderend booronderzoek hoogtemetingen te verrichten met behulp van een theodoliet. De vindplaatsen kunnen dan tevens goed worden ingemeten. Voor de oude slootpatronen wordt geadviseerd deze in de plannen in te passen.

Op basis van het waarderend onderzoek kunnen adviezen voor de verder te volgen strategie worden geformuleerd.

Voor het terrein van zeer hoge archeologische waarde geldt dat behoud dient te worden nagestreefd.

Literatuur

Diederik, F., 1981. Lagedijk, een inheemse nederzetting uit de Romeinse tijd te Schagen. In: *Westerheem* XXX: 220-245.

Leeuw, S.E. van der, 1979. Schagen: Lagedijk. In: P.J. Woltering; Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1978. *Holland* 11.

Kleinsman, W.B., 1981. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 14 Medemblik*. Stiboka/RGD, Wageningen/Haarlem.

Rosing, H., 1995. *Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Toelichting bij de kaartbladen Blad 9 West Texel (gedeeltelijk) - 14 West Medemblik, Blad 14 Oost Medemblik - 15 West Stavoren (Noordholands gedeelte), Blad 19 West Alkmaar*. DLO-Staring Centrum, Wageningen.

Therkorn, L.L., 1988. The excavation at Schagen-Lagedijk, 1978. In: J.H.F. Bloemers (red); *Archeologie en Oecologie van Holland tussen Rijn en Vlie. Studies in Prae- en Protohistorie 2*. Assen/Maastricht.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
BP	Before Present (voor 1950)
CAA	Centraal Archeologisch Archief
CMA	Centraal Monumenten Archief
Mv	maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
RAAP	Regionaal Archeologisch Archiverings Project
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Verklarende woordenlijst

- ¹⁴C-datering** (ook wel C14- of C¹⁴-datering) bepaling van gehalte aan radioactieve koolstof ¹⁴C van organisch materiaal (hout, houtskool, veen, schelpen e.d.) waaruit de ¹⁴C-ouderdom kan worden afgeleid. Deze ouderdom wordt opgegeven in jaren vóór 1950 na Chr. (jaren BP) met daaraan toegevoegd de aan de meting verbonden mogelijke afwijking (standaarddeviatie)
- Holoceen** jongste geologisch tijdvak (vanaf de laatste IJstijd: ca. 8800 jaar voor Chr. tot heden)
- regressie** periode waarin het water zich terugtrekt (door daling van de zeespiegel) na een periode van transgressie
- transgressie** uitbreiding van de zee over het land, overstroming, veroorzaakt door stijging van de zeespiegel

Overzicht van figuren

- Figuur 1.** De ligging van het plangebied (vet omlijnd en gerasterd); inzet: ligging in Nederland (ster).
- Figuur 2.** Geïnventariseerde archeologische gegevens en oude slootpatronen.
- Figuur 3.** Resultaten karterend booronderzoek.
- Figuur 4.** Profiel boorraai A-A'.